

Şarkı Sözlerinde Şiddet Ögesi: Aksaray İli İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma*

Violent Items in Song Lyric- Case Study With the Second Level Students of Aksaray Elementary School

Burcu TAŞAL**
Feyzan VURAL***

ÖZET

“Şiddet” günümüzde evde, okulda, sokakta, filmlerde, haberlerde, bilgisayar oyunlarında hatta reklamlarda sıkça işlenen bir davranış biçimi haline gelmiştir. Bu durum özellikle gençleri ve çocukları olumsuz etkileyebilmektedir. Söz konusu etki, zihinsel, duygusal ve sosyal alanlarda önemli sonuçlar doğurabilecek boyuttadır. İnsanları mutlu etme, sakinleştirme, olumlu davranışlara yöneltme, gibi etkileri olduğu bilinen müziğin de, ritimleri, alt yapıları ve en önemlisi sözleri ile şiddete yönelten bir etkisi olabilir.

İçeriğinde şiddet ögesi barındıran sözlere sahip kimi şarkılar son yıllarda gençler hatta ilköğretim çağındaki çocuklar arasında yoğun ilgi görmeye başlamıştır. Ağır hakaretler, vahşet, intikam içerikli bu sözlerin, hareketli bir ritim eşliğinde ezberlenme hızı ve akılda kalma etkisi de kat kat artmaktadır. Özellikle Rap ve Hip-Hop müzik türlerinde sıkça rastlanan bu şarkıları söyleyen grup ya da şarkıcıların çocuklar tarafından ne sıklıkta dinlendiğini saptamak, sözü edilen bu şarkılarda yer alan şiddet öğelerini vurgulamak, çocukların şarkılara ulaştıkları iletişim araçlarını belirlemek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Durum tespitine yönelik tarama modelinde betimsel bir araştırma olan bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ikinci kademe seviyesindeki öğrencilerin en sık dinledikleri müzik grubu ve şarkıcılar belirlenmiş ve bu şarkıcıların şarkı sözlerindeki şiddet öğeleri tespit edilerek konu ile ilgili saptamalar ve öneriler sunulmuştur. Çalışma Aksaray ilinde eğitim gören 1000 öğrenci ile sınırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Şiddet, Şarkı Sözleri, Müzik Eğitimi, İletişim Araçları

Çalışmanın Türü: Araştırma

ABSTRACT

Nowadays "violence" has become an act committed in commonly at home, at school, on the street, movies, news, computer games and even commercials. This situation has an adverse effect on young people and children in particular. These effects might pose significant results in mental, social and emotional areas. And music, which is known to have effects like making people happy, calm them down, directing to positive attitudes, might have a leading way to violence by its rhythms, basis and most importantly by lyrics.

Songs containing violence within their lyrics are having an intense interest around youngsters, even primary school students in recent years. Memorizing and recalling of these gross insult, savageness and revenge containing lyrics become easier with a rhythmical song. This study aims to determine how often these songs are listened to, how they can reach these songs and how they evaluate the songs they are listening to, which are mainly came across with Rap and Hip-Hop styles.

Mass media is considered to be the most important communication channel capable of reaching many people defined as readers, listeners and viewers has (Serarslan, 2007; 18). Mass media is widespread form of expression media in the recent years. In the changing society, the media has become extremely effective (Dogan, 2004; 413-415). As well as the effects of mass media, such as entertainment and information, are also negative effects, such as changing consuming behavior, aggression and violence, deteriorate family and friendship relations out.

Violence is the number one subject of the researches of media and child relations. Of course, this is a very important and a need to focus on the accuracy and questionable issue. Among the attitudes and customs following the, known to be acquired and developed in early age, very firstly TV habit and most of the rest have the impact of mass media (Ertürk and Gül, 2006; 1).

According to a study in the United States, over a period of 3-17 years of age in the children and young people watch an average fifteen-minute interval throughout the day on television aggression, violence (Köknel, 2000; 124). In addition to the negative impact of television, computer games containing extreme violence and violent lyrics of many sites on the Internet is extremely important. C.A. By Anderson and colleagues in a study conducted on 4262 children, computer games were found to increase children's aggression and restlessness (Anderson vd., 2003; 962).

In recent years, messages like violence, sexuality, rebellion in music is emphasized. A content analysis of music videos aired on a music study, it's been seen that 42 major and 32 of minor characters' music consists videos of violence, aggression and pornographic elements (Günindi and Ersoz, 2002; 60).

* Bu çalışma Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2009 yılında Yrd. Doç. Dr. Feyzan Vural danışmanlığında Burcu Taşal tarafından tamamlanan yüksek lisans çalışmasına dayanarak oluşturulmuştur.

** Müzik Öğretmeni, Aksaray A.G.S.L.

*** Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi

Art is a language and it has a power to inform the people, to make them think, to feel touched, and to mobilize (Seza, 1972; 58). Among all other arts, music has the power of effecting and adjoining people at the utmost level. as well as the effect of removing people from the Violence, music can also have an effect of violence directing via rhythms, lyrics and most importantly, with sub-structures (Göher, 2008a; 311). Anderson, Carnagey and Eubanks'ın 162 students listened to music with violent lyrics in a study shows that children listened to these kinds of music tend to violence more than others who didn't listen to (Anderson vd., 2003; 960).

Music lyrics in songs are memorized a lot easier with the help of melody and rhythm than a plain text and may be permanent for many years (Göher, 2008b; 13). Especially in childhood and early youth when there is a quest for identity, lyrics of beloved singers have great impacts on the individuals (Göher, 2008a; 311). Music's affecting power, coupled with violent words, can reach dangerous levels especially for primary school children. In this sense defining what kinds of music students listen to and detecting the violence elements have great importance.

In this study of descriptive research, case survey method to identify, group of singers and the singers and lyrics of the song elements of the Ministry of Education's secondary school level students' listening preferences for the most frequently are determined. Study is limited to 1000 students studying in Aksaray.

Research data is collected via a survey consisting of 4 questions developed by researches in order to define the most frequently singers' / groups' music listened to by the primary school second stage students within Aksaray.

Results of the research findings were the following:

Research findings of the primary second stage, the vast majority of students were listening to rap and hip hop musical genres. A result of the primary findings of the research with other students in the second stage, the most frequently listened to the singer / music groups in first place in the list of Ceza, the second and third in the All-Group is located in Ismail YK. This singer / music groups are not appropriate for these students considered age factor.

When the results are analyzed, a large part of the songs students were listening to have violent elements within its lyrics. When the lyrics are analyzed it can be seen that apart from violence elements, there are lyrics that contains vast amounts of sexuality and lyrics that are far away from carrying positive messages.

Another emerging research results, it is seen that the students listening to the singer / music groups, most songs from the Internet, the second way is the television. This result emphasizes the importance of the Internet and television control.

In the research findings, at the top of the reasons for the students to listen to the singer / music groups the beautiful melodies of the songs comes. Then the words of the song's meaningfulness and the singers' voice's beauty come. This result once again emphasizes the importance of the song's words, lyrics.

Based on the results of this study, the following recommendations are seemed appropriate. Suggestions are not only limited to violence words in music, but to forming of violence itself in a wide range.

The effect of media on children and young people and the environment is extremely strong, though, family and teachers being good examples as listeners, telling the differences between positive and negative message delivering songs and the consequences, making kids approaching the situations and events with more consciously can alter many things.

In the educational system, more attention should be given to arts education.

Media Literacy course should be given as a compulsory subject in schools.

Media Literacy course should be enriched in terms of music education and music appreciation.

Groups and the singers frequently listened by children and young people's should act with a social awareness about the lyrics has a great importance. This issue should be considered while writing the lyrics.

Children's television viewing hours should be limited, television programs, films which they went to, which sites they entered on the Internet, lyrics of the songs they are listening to should be followed.

Children should talked about violence on Television programs, movies, computer games, music videos, song lyrics, and it should be told that this kind of behavior in real life may cause painful consequences.

Violence related to the formation of other suggestions:

Violence is the source of many social and psychological phenomena, and the complete eradication was not possible in any time. However, for the increasing violence in schools, especially for the frequently heard words of the song, it is suitable to recommend these following precautions:

- Causes and consequences of violence for students with panels, meetings should be explained.
- Studies should be done to improve students' dialogue with each other, and the unifying power of art should be used.
- Families should follow their children without putting their feet to the fire, recognize their friends.
- When they acted against violence, children should be backed up in every place.
- If fits of rage, extreme uncontrolled behavior, frequent fighting, continuous failure of subjects, such as acts of revenge-based are observed frequently in infants, preschool children and school-age children, one should get professional help.
- Children, known or guessed as undergo domestic violence, should be given more intensive tasks arts and sports activities or the opportunity to express themselves.
- Children should be taught sympathy and empathy, namely tolerance.
- One of the most important causes of violence is intolerance.
- Obstacles such as ethnocentrism and egocentrism standing in front of being sensitive, should be tried to overcome with education (Güneş, 2006; 72-73).

Keywords: Music, Violence, Lyrics, Musical Education, Communication Tools

The type of research: Research

1. GİRİŞ

Şiddet, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel ya da toplu hareketlerin tümüdür. İnsan psikolojisinde evrensel olarak varlığı kabul edilen ve cinsellikle birlikte en güçlü iki dürtüden biri olan saldırganlık ve onun sonucunda oluşan şiddet, toplumda pek çok boyutta gözlemlenen bir olgudur (Polat, 2001; 12; Güneş, 2006; 72). Şiddet ya içgüdüsel ve bu nedenle toplumsallaşma sürecinde çok az değişen, ya da çevre etkenlerinden kaynaklanan bir davranış olarak görülür (Moses, 2007; 23) ve sosyal, kültürel ve ekonomik faktörler şiddet oluşumunda rol oynarlar.

Her geçen gün şiddetin günlük yaşamda daha çok yer aldığı görülmektedir. Şiddeti ev içinde, okullarda, stadyumlarda, kitle iletişim araçlarında, iş mekânlarında, sokaklarda v.b. yerlerde gözlemlemek mümkündür. Bu nedenle, gündelik yaşamın bir parçası olarak şiddet, yaşamın sürdürüldüğü veya insan etkileşiminin gerçekleştiği tüm alanlarda görülmektedir (Kızmaz, 2006; 248). Şiddetin bu denli yoğun olarak günlük yaşamda yer alması da şiddetin kanıksanmasına yol açmaktadır.

İnsanlığın doğasında var olan şiddet bireylerde farklı şekillerde ortaya çıkmakta ve farklı dışavurumlarla kendini göstermektedir. Şiddet, yaşam alanında hiçbir sınırlandırmayı barındırmamaktadır. Küçük yaşlarda ev içinde başlayan şiddet, aile hayatından okul hayatına sıçramakta, oradan da hayatın her alanına yayılmaktadır. Okul süreci aynı zamanda bireyin ergenlik sürecini kapsamaktadır. Bu süreç, şiddetin yayılmasında ya da sınırlandırılmasında büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi ve okul dönemindeki çocuklarda görülen saldırganlığın sebepleri arasında ailevi ya da psikolojik problemler, sosyo-ekonomik koşullar, başta kitle iletişim araçları olmak üzere çeşitli etmenler ve yetersiz eğitim rol oynayabilmektedir.

Medya - Müzik - Şiddet İlişkisi

Kitle iletişim araçları, okuyucu, dinleyici ve izleyici olarak nitelendirilen pek çok insana ulaşabilme yeteneğine sahip olduğu için, en önemli iletişim kanalı olma özelliğine sahiptir (Serarslan, 2007; 18). Kitle iletişim araçlarının son yıllarda yaygınlaşan ifade biçimi medyadır. Değişen toplumda medya son derece etkili hale gelmiştir (Doğan, 2004; 413–415). Medyanın eğlence ve bilgilendirme gibi etkilerinin yanı sıra saldırganlık ve şiddete neden olma, bireyi, aile ve arkadaşlık ilişkilerinden uzaklaştırma, tüketim davranışlarını değiştirme gibi olumsuz etkileri de vardır.

Medya ve çocuk ilişkisi üzerinde en fazla durulan, araştırma yapılan konu şiddettir. Elbette bu çok önemli bir ilişkilendirilmedir ve üzerinde hassasiyetle durulması ve sorgulanması gereken bir konudur. Erken yaşlarda öğrenildiği, geliştiği bilinen tutumlar ve bunları izleyen davranış kalıpları arasında, başta televizyon alışkanlığı olmak üzere daha pek çok iletişim aracının etkisinin varlığı görülmektedir (Ertürk ve Gül, 2006; 1).

ABD’de yapılan bir araştırma, 3–17 yaş dilimi içinde bulunan çocuklar ve gençlerin gün boyunca televizyon kanallarında ortalama 15 dakika arayla saldırganlık, şiddet öğeleri içeren görüntüleri izlediklerini ortaya koymuştur (Köknel, 2000; 124). Televizyonun olumsuz etkisinin yanı sıra, aşırı şiddet barındıran bilgisayar oyunları, internetteki pek çok site ve şiddet içeren şarkı sözleri de son derece önemlidir. C.A. Anderson ve arkadaşları tarafından 4262 çocuk üzerinde yapılmış bir çalışmada, bilgisayar oyunlarının çocukların saldırganlık ve tedirginliğini arttırdığı tespit edilmiştir (Anderson vd., 2003; 962).

Buna paralel olarak son yıllarda müzikte şiddet, cinsellik, isyan gibi mesajlar daha sık vurgulanmaktadır. Bir müzik kanalında yayınlanan müzik videolarıyla ilgili bir içerik çözümlemesi çalışmasında; 42 ana ve yan karakterden 32’sinin müzik videolarında şiddet, saldırganlık ve pornografik unsurlara yer verildiği görülmüştür (Günindi ve Ersöz, 2002; 60).

Sanat bir dildir ve bu yüzden insanları bilgilendiren, düşündüren, duygulandıran ve harekete geçiren bir güce sahiptir (Seza, 1972; 58). Müzik tüm sanat dalları içinde insanları etkileme ve birleştirme gücüne en çok sahip olanıdır. Müziğin insanları şiddetten uzaklaştırma etkisi olabileceği gibi, ritimleri, alt yapıları ve en önemlisi sözleri ile şiddete yönelen bir etkisi de olabilir (Göher, 2008a; 311). Anderson, Carnagey ve Eubanks’ın 162 öğrenci ile yaptığı bir çalışmada sözleri şiddet barındıran müzikleri dinleyen çocukların, diğerlerine oranla daha çok şiddet eğilimi gösterdikleri tespit edilmiştir (Anderson vd., 2003; 960).

Müzik eserlerindeki sözler, melodi ve ritim yarımıyla düz bir metne göre çok daha kolay ezberlenmekte ve yıllarca kalıcı olabilmektedir (Göher, 2008b; 13). Özellikle kimlik arayışının söz konusu olduğu çocukluk ve ilk gençlik yıllarında hayran olunan, sevilen şarkıcıların sözleri birey üzerinde çok önemli etkilere neden

olabilmektedir (Göher, 2008a; 311). Müziğin etkileme gücü, şiddet içerikli sözlerle birleştiğinde özellikle ilköğretim çocukları için tehlikeli boyutlara ulaşabilmektedir. Bu anlamda öğrencilerin dinledikleri müzik türlerinin ve şarkıların tespit edilerek, bu şarkılardaki şiddet öğelerinin saptanması büyük önem taşımaktadır.

Söz konusu nedenlerle bu çalışmada, şiddet nedenleri içinde şarkı sözlerine dikkat çekmek, seçilen örneklem içinde ilköğretim ikinci kademe seviyesindeki öğrencilerin en sık dinledikleri müzik grubu ve şarkıların söyledikleri şarkıların sözlerindeki şiddet öğelerini tespit etmek, sözü edilen bu şarkılarda yer alan şiddet öğelerini vurgulamak, tüm bu bilgiler ışığında konu ile ilgili saptamalar yapmak ve öneriler sunmak, öğrenci, öğretmen ve ilgili araştırmacılara yararlı olmak amaçlanmıştır.

2. METOT

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada, durum tespitine yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışma yapılmıştır. Araştırmada problem durumunu ortaya koyma amacıyla konu ile ilgili literatür taraması yapılmış; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarını belirleyebilmek amacı ile de anket tekniği uygulanmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Aksaray ili merkezde bulunan MEB'na bağlı 42 ilköğretim kurumunda okuyan ikinci kademe öğrencileri; örneklemini ise Aksaray ili merkezde bulunan 10 ilköğretim kurumunun ikinci kademesinde okuyan 1000 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, Aksaray'da bulunan ilköğretim ikinci kademe okuyan öğrencilerin dinledikleri müzik türlerini ve en sık dinledikleri şarkıcıları/müzik gruplarını belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından uzman kontrolünde geliştirilmiş 4 sorudan oluşan bir bilgi edinme (anket) formu ile toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Anket sonucunda öğrencilerden alınan cevaplar frekans ve yüzde analizleri yapılarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Öğrencilerin en sık dinledikleri müzik grupları ve şarkıların tespitinde ise, beğeni sırasını belirlemek amacı ile dinleme sıklığı puanı uygulanmıştır. Buna göre her bir öğrencinin en sık dinlediği şarkıcı ya da müzik grubuna 5, ikinci sıklıkta dinlediğine 4, üçüncü sıklıkta dinlediğine 3, dördüncü sıklıkta dinlediğine 2, beşinci sıklıkta dinlediğine 1 puan verilmiştir. Daha sonra her şarkıcı/müzik grubunun 1000 öğrenciden aldığı puanlar toplanarak, şarkıcı/müzik grupları dinlenme sıklığına göre sıralanmıştır.

3. BULGULAR

• Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Tablo 1.'de araştırmaya dâhil olan öğrencilerin cinsiyetleri görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerini Gösteren Dağılım

Cinsiyet	f	%
Kız Öğrenci	478	47.8
Erkek Öğrenci	522	52.2
Toplam	1000	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %47.8'ini kız öğrenciler, %52.2'sini erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrenciler cinsiyet açısından birbirine yakın bir dağılım göstermektedir. Tablo 2'de araştırmaya dâhil olan öğrencilerin kaçınıcı sınıfta oldukları frekans ve yüzde dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarını Gösteren Dağılım

Sınıf	f	%
6. Sınıf	312	31.2
7. Sınıf	348	34.8
8. Sınıf	340	34
Toplam	1000	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %31.2'sinin 6. sınıfta, %34.8'inin 7. sınıfta, %34'ünün ise 8. sınıfta okuduğu görülmektedir. Araştırmaya dâhil olan 6, 7 ve 8. sınıflarda okuyan öğrenci sayısı birbirine yakın bir dağılım göstermektedir.

- **Araştırmaya Katılan Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri**

Tablo 3'te araştırmaya dâhil olan öğrencilerin dinledikleri müzik türleri frekans ve yüzde dağılımları ile gösterilmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türleri

Müzik Türü	f	%
Rap ve Hiphop	416	41.6
Pop	390	39
Arabesk	84	8.4
THM	42	4.2
TSM	21	2.1
Diğer	47	4.7
Toplam	1000	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %41.6' sını Rap ve Hip Hop Müzik, %39' u Pop Müzik, %8.4' ü Arabesk Müzik, % 4.2' si Türk Halk Müziği, %2.1' i Türk Sanat Müziği, %4.7' sinin ise 'diğer' seçeneği içinde genellikle Rock Müziği kastettikleri tespit edilmiştir. Çıkan sonuçlara bakıldığında Rap ve Hiphop müzik türünün tüm müzik türleri içinde %41.6'lık bir yoğunluğa sahip olması dikkat çekicidir.

- **Araştırmaya Katılan Öğrencilerin En Sık Dinledikleri Şarkıcı/Müzik Grupları**

Tablo 4'te araştırmaya dahil olan öğrencilerin en sık dinlediklerini belirttikleri şarkıcı ve müzik grupları yer almaktadır. Tabloda puanlama dinleme Sıklığı Puanı (D.S.P.) esas alınarak yapılmıştır. Tabloda ayrıca şarkıcı/müzik gruplarının kaç öğrencinin beğeni listesinde yer aldığı da (K.Ö.L.Y.) belirtilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin En Sık Dinledikleri Şarkıcı/Müzik Grupları

Şarkıcı/Grup Adı	DSP	KÖLY	Şarkıcı/Grup Adı	DSP	KÖLY
1.Ceza	2215	530	11.50 Cent	158	53
2.İsmail YK	1211	302	12.Gülben Ergen	154	47
3.Hepsi Grubu	770	189	13.Emre Aydın	147	45
4.Sagopa Kajmer	749	207	14.Ferdi Tayfur	134	34
5.Hadise	600	175	15.Barış Akarsu	131	37
6.Dj Akman	271	88	16.İbrahim Tatlıses	105	31
7.Aslı Güngör	232	70	17.Müslüm Gürses	100	27
8.Serdar Ortaç	218	59	18.Dj Fuat	94	32
9.Hayko Cepkin	198	50	19.Kolera	88	27
10.4 Yüz Grubu	178	53	20.Kenan Doğulu	85	24

D.S.P. Dinlenme Sıklığı Puanı

K.Ö.L.Y. Kaç Öğrencinin Beğeni Listesinde Yer Aldığı

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 2215 puanla ilk sırada Ceza'yı dinledikleri görülmektedir. İkinci sırada 1211 puan ile İsmail YK, üçüncü sırada 770 puan ile Hepsi Grubu ve dördüncü sırada ise 746 puan ile Sagopa Kajmer'i dinledikleri görülmektedir. Öğrencilerin dinledikleri şarkıcı ve gruplara bakıldığında genel olarak yaşlarına uygun olmayan şarkıcı/müzik gruplarını dinledikleri görülmüştür. Öğrencilerin en sık dinledikleri şarkıcı ya da müzik gruplarının şarkı sözleri incelendiğinde, çoğunlukla şiddet, cinsel içerik ve karamsarlık dikkat çekicidir.

- **Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Dinledikleri Müziklere Ulaştıkları Kaynaklar**

Tablo 5.'te araştırmaya dâhil olan öğrencilerin dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarının şarkılarına en çok nerelerden ulaştıkları frekans ve yüzde dağılımları ile görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Dinledikleri Şarkıcı/Müzik Gruplarının Şarkılarına Ulaştıkları Yerler

Ulaşım Yerleri	f	%
Internet	527	52.7
TV	349	34.9
Radyo	90	9
Diğer	34	3.4
Toplam	1000	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.7'si dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarının şarkılarına internetten ulaştıklarını söylemişlerdir. İkinci sırada %34.9'la TV görülmektedir.

- **Öğrencilerin Dinledikleri Şarkıcı ve Müzik Gruplarını Beğenme Nedenleri**

Tablo 6'da araştırmaya dâhil olan öğrencilerin en sık dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarını beğenme nedenlerinin frekans dağılımları görülmektedir. İlgili anket sorusunda her öğrenciye birden çok seçenek seçme şansı verildiği için, tabloda sadece frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Dinledikleri Şarkıcı/Müzik Gruplarını Beğenme Nedenleri

Nedenler	f
Şarkıların melodisi güzel olduğu için	649
Şarkıların sözleri güzel ve anlamlı olduğu için	590
Şarkıcıların sesi güzel olduğu için	509
Şarkıların tempoları ve sözleri hızlı olduğu için	417
Giyim tarzları güzel olduğu için	265
Güzel dans ettikleri için	224
Diğer nedenler	30

Araştırmaya katılan öğrencilerin 649'u dinledikleri şarkıcı ya da müzik gruplarını dinleme nedeni olarak şarkıların melodilerinin güzel olmasını göstermişlerdir. Daha sonra sırasıyla şarkıların sözlerinin güzel ve anlamlı olduğu (590 öğrenci); şarkıcıların sesi güzel olduğu (509 öğrenci); şarkıların tempoları ve sözleri hızlı olduğu (417 öğrenci); giyim tarzları güzel olduğu (265 öğrenci); güzel dans ettikleri (224 öğrenci) ve diğer (30 öğrenci) nedenler belirtilmiştir.

4. SONUÇLAR ve TARTIŞMA

4.1. Sonuçlar

Araştırma bulgularında ilköğretim ikinci kademe okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun Rap ve Hiphop müzik türlerini dinledikleri görülmüştür.

Araştırma bulgularından çıkan diğer bir sonuç ilköğretim ikinci kademe okuyan öğrencilerin en sık dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarının listesinde ilk sırada Ceza, ikinci sırada İsmail YK ve üçüncü sırada ise Hepsi Grubu yer almaktadır.

Bulgular incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümünün dinledikleri şarkıcıların şarkı sözlerinde şiddet öğeleri tespit edilmiştir. Şarkı sözleri incelendiğinde şiddet öğelerinin yanı sıra, aşırı cinsellik barındıran, olumlu mesaj vermekten uzak sözler de sıkça yer almaktadır.

Araştırmada ortaya çıkan bir başka sonuç, öğrencilerin dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarının şarkılarına en fazla internetten, ikinci sırada ise televizyondan ulaştıklarıdır.

Araştırma bulgularında öğrencilerin dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarını dinleme nedenlerinin en başında şarkıların melodilerinin güzel olması gelmektedir. Daha sonra ise şarkı sözlerinin güzel-anlamlı olması ve şarkıcıların sesinin güzel olmasının geldiği görülmektedir.

4.2. Tartışma

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin %41.6' sının Rap ve Hip Hop Müzik dinlediği saptanmıştır. Bu durumun nedenlerinin başında bu müzik türünün son yıllarda popüler olması, medya organlarında sık yer bulması gelir. Ayrıca şarkı sözlerinin tekerleme gibi hızlı söylenmesi, çocukların şarkı sözlerini ezberlemelerini daha kolaylaştırmaktadır.

Öğrencilerin en sık dinledikleri Rap ve Hip-Hop müzik türlerine ait şarkıların önemli bir kısmının sözleri son derece ağır küfürler, argo sözler ile en uç derecede şiddet öğeleri barındırmaktadır.

Örneğin en çok dinlenen şarkıcı olduğu belirlenen Ceza'nın "3 Atlı 7 Katlı" adlı şarkısı çok ağır argo sözler içerirken, D.J. Akman'ın 'Kızlar' adlı şarkısı da örnek bile verilemeyecek oranda ağır sözler, cinsel içerikli mesajlar barındırmaktadır. Ceza'nın "Eksik Etek" adlı şarkısında da benzer öğelere rastlanır. Böyle şarkı sözlerinin kız ve erkek öğrenciler arasında cinsel ayırıma neden olabileceği, kadınlara 'cinsel obje' sıfatının yakıştırılması bakımında da son derece tehlikelidir. Şarkılarda kullanılan Türkçenin bozukluğu ve yabancı kelimelerin sürekli Türkçe ile yan yana yer alması dikkat çekici bir başka boyuttur. Büyük ölçüde kız öğrenciler tarafından dinlendiği belirlenen İsmail YK'nın şiddet içeren şarkı sözlerinin yanında pek çok şarkı sözünde de aşırı cinsellik, düzgün kullanılmayan Türkçe, anlamsız sözlerde sık sık yer almaktadır. Of Ne Parça Bu Ya, Bomba Bomba, Allah Belanı Versin, Hap Gibi İçerim Seni, Şappur Şupur, Döktür, Üfle, Ölmek Zevk Verir Bana, Gıcık Şey Aman... vb şarkıları örnek olarak gösterilebilir.

Rap ve Hip-Hop şarkılarında çoğu kez tüketim kültürü aracı olarak kabul edildiği için eleştirilen popüler müziğe sataşmalar olduğu dikkat çekmektedir. Ancak bu eleştirilerin dozu çoğu kez hakaret ve küfürlere ulaşmaktadır. Aşağıda Grup Nefret'in bu konuyu işleyen bir şarkısından bölümler yer almaktadır:

"Pop pop abullabut, basiretsiz, ebleh pop pop peshpaye, müptezel, tiynetsiz pop pop iskarta, naçiz, ..., ...bu nefret oğlum anladın mı bak spesiyal olduk. Gözlerden alev alev gelen Rap'lerimle boğdum. Soluklan, doruklardan zemini tarttım, senin beynine girdim, Zehirledim, gerilettim, modern silahlarla eğitildim, her zaman pasif Weck'lere, Ölümsüz askerlerim peşinizde.....Askerlerimi essiz katiller olarak yetiştirdim. Geliştirdim stratejiler yerli yerinde, planladığım kroşeler beyinlerinize Mikrofonu tutamayan sübyanların boyunlarını kesip nefes borularına tersten yerleştirdim, Gerçekleştirdiğim sabotajları izle takip et. Beni bulmana ramak kala, Hayatınız kaldı elimdeki ihtimalsiz zurlara..."

Rap ve Hip-Hop şarkılarında işlenen bir başka konu ise 'beddua'dır. Aşağıda öğrencilerin en sık dinlediği şarkıcılar listesinde 6. sırada yer alan D.J. Akman'ın 'Beddua' adlı şarkısından bölümler yer almaktadır. Ağır küfürlerin yer aldığı kısımlar ..... Şeklinde gösterilmiştir.

"Sana her gece dua ediyorum, sevdiğim için değil beter olursun diye. Geceleri gözyaşlarının yas olarak değil, kan olarak akmasını istiyorum. Her gece rüyalarında bir kabusa boğulasın. Uykunda gözlerin acılsın, o gözlerin asla uyanmasın. Kalp kıranlar bu dünyada yaşamayın yok olsun. Nefretlerim teker teker kaybolsun, kaybolsun! Beddualar bile sana az gelir. Sen benim hayatımı mahvettin. İşte benim sana olan nefretim. Sen benim değerimi bilemedin, gittin. Hangi .....? Süriñecekisin, benim peşimden ..... gibi geçecekisin."

Rap ve Hip-Hop şarkı sözleri incelendiğinde 'Kolera Verse'nin 'Af Benim İşim Değil' şarkısında olduğu gibi bağışlamaya karşı mesajlar içeren, Model XL Grubunun 'Sana Söyledim .....' adlı şarkısında olduğu gibi şiddet içerikli cinsel saldırı mesajlarına da rastlanabilmektedir.

Rap ve Hip-Hop şarkı sözleri kimi zaman arabesk anlam dünyası ile paralellik göstermektedir. "Bunalımlardayım" (Buğra Milat), "Hayata Küstüm" (Clash Flow), "Başım Öne Eğik" (Sansar), "Ben Hüsrana Komşuyum" (Sagapo Kajmer) gibi şarkı sözlerinde bu etki hissedilir. Ayrıca büyük şehirlerin düzenine yönelik bazı eleştiriler de bu anlamda incelenebilecek sözler barındırır: "Büyük şehir" (Ceza), "Şehirde Kaos" (Sansar) gibi. Kötümserlik bazı Rap ve Hip-Hop şarkılarında kendisini gösterir. Bunlara Sagapo Kajmer'in Bir "Pesimistin Gözyaşları" ve Sir MC'nin "Yüzüm Gülmüyor" adlı şarkıları örnek olarak verilebilir. Pek çok eserde Rap ve Hip-Hop'ın kötülöklere, tüketim kültürüne karşı durduğu vurgulansa da üsluptaki öfke, kızgınlık ve saldırganlık her zaman kendisini hissettirmektedir (Göher, 2009; 18).

Şarkı sözlerinde şiddet öğesinin sık yer alması bazı şarkı adlarına da yansımaktadır. Rap ve Hip-Hop şarkılarından bazılarının isimleri şöyledir: *Psikodelici, Savaş, Bu Öfke Dinmez, Kalbim-Rapim-Nefretim-Cezam, Mermi Ambarı, Yaylan, Kelepçe, Rap Wars, Katil Oluruz, Psikopat, Laaaa, İdam Sephası, Sinir Krizi, Doğuştan Katil, Saklı Gerilla, Kafadan Vur, İnfaz, Lanet Ettim, Beddua, Bedduamsın...*

Rap ve Hip-Hop grup isimleri de şiddet öğeleri barındırabilmektedir. Aşağıda bazı grup isimlerine örnekler verilmiştir: *Giyotin, İnfaz, Bomba, Buldozer, Kanlı Gözyaşı, Karakan, Karargah, Kurşun, Nefret, Tebdit...*

Rap ve Hip-Hop şarkıcılarının konser afişlerinde kan, silah gibi görüntülerin yanı sıra sigaranın ön plana alındığı fotoğraflar da olumsuz örnek teşkil edecek niteliktedir.

Elbette şarkı sözü ve resim örnekleri verilen şarkıcı ve müzik gruplarının tüm şarkı sözleri aynı derecede şiddet öğeleri ve argo sözler içermemektedir. Türkçe sözlü Rap ve Hip Hop şarkılarının olumlu mesajlar veren örnekleri de yok sayılmaz. Ancak çoğu öğrenci tarafından ezbere bilinen bu şarkılar, ne amaçla yazılmış olursa olsun, genel olarak incelendiğinde video klipleri, şarkı sözleri, bu müzikleri yapanların davranışları ve yaşam biçimleri gençler ve çocuklar üzerinde şiddete yönelmeye neden olabilir. Şiddetin yanında aşırı cinsellik, sigara kullanımı gibi davranışlar da dikkat çekmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.7'si dinledikleri şarkıcı/müzik gruplarının şarkılarına internetten %34.9'unun televizyondan ulaştıkları belirlenmiştir. Bu durum, internet ve televizyonlardaki denetimsizliği gözler önünde sermektedir. Yapılan çeşitli çalışmalar, medya organlarının en çok çocukları ve gençleri etkilediği, bu etkinin çoğu zaman da olumsuz olduğunu, çocukların ve gençlerin özellikle şiddet, saldırganlık, cinsel içerikli yayınlardan olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır (Batmaz ve Aksoy 1995; 56). Örneğin ABD'de yapılan bir araştırmaya göre, 3-17 yaş dilimi içinde bulunan çocuklar ve gençlerin gün boyunca televizyon kanallarında ortalama on beş dakika arayla saldırganlık, şiddet öğeleri içeren görüntüleri izledikleri belirlenmiştir (Köknel, 2000: 124). İnternet ve televizyonlardaki müzik parçalarının da bu anlamda yeterince denetlenmediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin dinledikleri şarkı sözlerinin çoğunun şiddet ve küfür barındırması ve bu öğrencilerin 590'ının dinledikleri şarkı sözlerini güzel ve anlamlı bulması sınırlı derecede dikkat çekicidir.

5. ÖNERİLER

- Bu araştırmada elde edilen sonuçlara dayanılarak aşağıdaki önerilerin getirilmesi uygun görülmüştür. Öneriler sadece şiddet içerikli sözler içeren müziklere yönelik değil, şiddet ögesinin oluşumuna yönelik olarak da genişletilmiştir.
- Çocuklar ve gençler üzerinde medyanın ve çevrenin etkisi son derece güçlü olsa da, ailenin ve öğretmenlerin bir dinleyici olarak iyi birer örnek olmaları, içinde bulunan durumu, medyada yer alan olumlu ve olumsuz mesajlar veren şarkılar arasındaki fark ve sonuçları açıklayarak anlatmaları, çocukların olaylara ve olgulara daha bilinçli yaklaşmalarını sağlamaları pek çok şeyi değiştirebilir.
- Eğitim sisteminde sanat eğitime daha fazla önem verilmelidir.
- Okullarda Medya Okur-Yazarlığı dersi zorunlu ders olarak verilmelidir.
- Medya Okur-Yazarlığı dersi, müzik eğitimi ve müzik beğenisi açısından zenginleştirilmelidir.
- Çocuklar ve gençler tarafından sık dinlenen şarkıcı ve müzik gruplarının şarkı sözleri konusunda toplumsal bir bilinçle hareket etmeleri büyük önem taşır. Şarkı sözlerinin yazılmasında bu hususa dikkat edilmelidir.
- Çocukların televizyon izleme saatleri sınırlandırılmalı, hangi televizyon programlarını izledikleri, sinemada hangi filmlere gittikleri, internette hangi sitelere girdikleri ve nasıl sözler içeren müzikler dinledikleri takip edilmelidir.
- Televizyon programlarında, sinemalarda, bilgisayar oyunlarında, müzik videolarında, şarkı sözlerindeki şiddet hakkında çocuklarla konuşulmalı, bu tür davranışların gerçek hayatta ne kadar acı verici sonuçlar doğurabileceği anlatılmalıdır.

6. KAYNAKÇA (REFERENCES)

Anderson, Craig A., Carnagey L.N., J.Eubanks (2003) "Exposure to Violent Media: The Effects of Songs with Violent Lyrics on Aggressive Thoughts and Feelings", *Journal of Personality and Social Psychology*, sayı:84 no:5: 960-971.

Batmaz, V.-Aksoy, A. **Türkiye'de Televizyon ve Aile**, Ankara, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1995

Doğan, İ. **Sosyoloji, Kavramlar ve Sorunlar**, Ankara, Pegem Yayıncılık, 2004

- Ertürk, D.Y.-Gül, A.A. **Çocuğunuzu Televizyona Teslim Etmeyin**, Ankara, Nobel Yayınları, 2006
- Göher, F. (2008a), “*Şarkı Sözlerindeki ‘Şiddet’li Sorunlar*”. **3. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Göher, F. (2008b), “*Müziğin Yabancı Dil Eğitiminde Yeni Kelimelerin Bellenmesine Katkısı: İlköğretim Dördüncü Sınıf ve Üniversite Öğrencileriyle Yapılan İki Çalışma*”, **Müzik ve Bellek Sempozyumu: I. Müzikoloji Günleri**, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul
- Göher, F. (2009), *Toplumsal Hareketler ve Müzik Türleri*, Basılmamış Ders Notları.
- Güneş, A. **Okulda Şiddetli Ağrı Var**, Ankara, Tutku Yayıncılık, 2006
- Günindi, A. & Ersöz, A. (2002), “*Popüler Kültür Ürünlerinden Müzik Videolarının Gençler Üzerindeki Olumsuz Etkileri*”, **Aile ve Toplum: Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi**, c.2,sayı.5: 55-62.
- Kızmaz, Z. (2006), “*Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım*”, **Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi**, cilt:16, sayı:2, sayfa: 247-267.
- Köknel, Ö. **Bireysel ve Toplumsal Şiddet**, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi, 2000
- Moses, R.(2007), “*Şiddet Nerede Başlıyor?*”, **Düşünce Dergisi**, Yapı Kredi Yayınları, sayı.6-7, sayfa: 23-27.
- Polat, O. **Çocuk ve Şiddet**, İstanbul, Der Yayınları, 2001
- Serarslan, M. (2007), “*Sinema Öldürüyor Televizyon Diriltiyor: Türk Sinemasının ve TV Dizilerinin Ağalık Sistemini ve Ağayı Tanımlama Biçimi*”, **Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, cilt: 4, sayı:4, sayfa: 17-27.
- Seza, C. **Estetik: Sanat ve Güzelliğin Simgesi**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1972